

DATOS IDENTIFICATIVOS

Historia antiga do noroeste da Península Ibérica

Materia	Historia antiga do noroeste da Península Ibérica			
Código	002G250V01902			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Reboreda Morillo, Susana María			
Profesorado	Reboreda Morillo, Susana María			
Correo-e	rmorillo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A7	Uso correcto da información xeográfica como instrumento de interpretación dos sistemas territoriais
A12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
A14	Coñecemento da estrutura diacrónica xeral do pasado.
A16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade
A19	Coñecemento da historia nacional propia
B1	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación
B4	Comunicación oral e escrita no idioma propio.
B7	Capacidade de razoamento crítico.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Adquirir conciencia crítica a través da aproximación e coñecemento doutras sociedades e outras culturas e das posibles comparacións entre as variadas circunstancias do pasado e da actualidade.	A12 A14
Estas circunstancias favorecerán el respetar as múltiples diversidades	A19
Coñecer os primeiros avances na Historia Antiga de Galicia, onde temos referencia aos nosos orixes: a adaptación da escritura da mano do latín; a completa urbanización do territorio e a emerxencia das cidades co seu organigrama administrativo, e analizar deste xeito a orixe de elementos esenciais na nosa cultura e a súa relación co territorio.	A7 A14 A16 A19
Aplicar, a través das actividades de tipo práctico, a organización e planificación da información que a través das exposicións teóricas e das lecturas individuais adquiriron os/as estudantes nas explicacións do temario e por esta vía interiorizar os coñecementos adquiridos	B1 B3 B7
Argumentar a práctica adecuada da lingua oral e escrita a través das probas complementarias orais e escritas.	B4

Contidos

Tema	
Introducción. Fontes de estudo da Historia Antiga do Noroeste e os Primeiros contactos co mundo mediterráneo.	a. As referencias materiais. b. As referencias textuais.
Tema 1. A Conquista do Noroeste	1.a. As guerras cántabras e as súas consecuencias.

Tema 2. A "romanización" do Noroeste	2.a. A administración 2.b. A ordenación do territorio 2.c. A explotación económica
Tema 3. A Gallaecia ata a chegada dos suevos	3.a. A reorganización do territorio 3.b. A "crise do século III" na Gallaecia 3.c. A transición a un novo modelo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Sesión maxistral	12	8	20
Seminarios	3	14	17
Titoría en grupo	6	12	18
Presentacións/exposicións	5	30	35
Outros	0	0	0
Traballos tutelados	3	30	33
Probas de resposta curta	1	1	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Exposición e debate sobre os coñecementos previos dos/as estudantes sobre o temario a expoñer e aclaración dos aspectos básicos da materia
Sesión maxistral	Exposicións teóricas sobre o temario co apoio ilustrativo dos textos antigos e material gráfico e iconográfico
Seminarios	Debates e análise das fontes de coñecemento da Historia Antiga en relación cons temas expostos nas sesións maxistrais. Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia
Titoría en grupo	Aclaración de dúbidas sobre a materia, principalmente daquelas relacionadas cos traballos individuais e en grupo
Presentacións/exposicións	A exposición do traballo individual terá 20 minutos de duración máxima. Este traballo terá un seguimento constante por parte da docente quen marcará as pautas durante a súa elaboración. Moi importante a capacidade de síntese, expresión oral e soportes empregados
Outros	Asistencia e participación nas sesións prácticas e teóricas
Traballos tutelados	Traballos realizados de xeito individual, orientados ao manexo de instrumentos de recompilación de información e de distintas fontes coas que se elabora a historia antiga. A asignación de traballos deberá quedar resolta no primeiro mes do cuadrimestre.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Nestas actividades agárdase que sexan os/as estudantes os protagonistas, no sentido en que deberán manifestar a través dos seus comentarios, análises e dúbidas, tanto o nivel de coñecemento das sesións maxistrais, como os aspectos non comprendidos. A labor da docente limitarase a centrar os temas a tratar e a resolver aqueles problemas que en conxunto non poidan ser resoltos. En caso necesario outorgarase a bibliografía complementaria precisa.
Actividades introdutorias	Nestas actividades agárdase que sexan os/as estudantes os protagonistas, no sentido en que deberán manifestar a través dos seus comentarios, análises e dúbidas, tanto o nivel de coñecemento das sesións maxistrais, como os aspectos non comprendidos. A labor da docente limitarase a centrar os temas a tratar e a resolver aqueles problemas que en conxunto non poidan ser resoltos. En caso necesario outorgarase a bibliografía complementaria precisa.
Seminarios	Nestas actividades agárdase que sexan os/as estudantes os protagonistas, no sentido en que deberán manifestar a través dos seus comentarios, análises e dúbidas, tanto o nivel de coñecemento das sesións maxistrais, como os aspectos non comprendidos. A labor da docente limitarase a centrar os temas a tratar e a resolver aqueles problemas que en conxunto non poidan ser resoltos. En caso necesario outorgarase a bibliografía complementaria precisa.
Titoría en grupo	Nestas actividades agárdase que sexan os/as estudantes os protagonistas, no sentido en que deberán manifestar a través dos seus comentarios, análises e dúbidas, tanto o nivel de coñecemento das sesións maxistrais, como os aspectos non comprendidos. A labor da docente limitarase a centrar os temas a tratar e a resolver aqueles problemas que en conxunto non poidan ser resoltos. En caso necesario outorgarase a bibliografía complementaria precisa.

Presentacións/exposicións Nestas actividades agárdase que sexan os/as estudantes os protagonistas, no sentido en que deberán manifestar a través dos seus comentarios, análises e dúbidas, tanto o nivel de coñecemento das sesións maxistras, como os aspectos non comprendidos. A labor da docente limitárase a centrar os temas a tratar e a resolver aqueles problemas que en conxunto non poidan ser resoltos. En caso necesario outorgárase a bibliografía complementaria precisa.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Seminarios	Analises e comentarios críticos das fontes que nos proporcionan o coñecemento da historia antiga: textos, iconografía e material arqueolóxico. Poderá completarse cun análise crítico dalgún documental visionado na aula.	10
Presentacións/exposicións	Un traballo individual sobre un aspecto da sociedades, relixión ou economía da Gallaecia romana. A exposición terá 20 minutos de duración máxima. Este traballo terá un seguimento constante por parte da docente quen marcará as pautas durante a súa elaboración. Importante a expresión oral, os medios e a capacidade de síntese.	15
Outros	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorárase a asistencia e a participación do alumnado.	10
Traballos tutelados	Un traballo individual sobre un aspecto da sociedades, relixión ou economía da Gallaecia romana. A exposición terá 20 minutos de duración máxima. Este traballo terá un seguimento constante por parte da docente quen marcará as pautas durante a súa elaboración.	25
Probas de resposta curta	Versarán sobre contidos teóricos moi específicos; terase en conta a interpretación correcta da información xeográfica dos sistemas territoriais	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	As probas referiranse as sesións maxistras, e dicir, nos contidos teóricos explicados na aula. Valorárase a capacidade de síntese, o espírito crítico e de relación. Tamén a capacidade de expresarse por escrito na lingua propia e de transmitir os coñecementos adquiridos.	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todos/as estudantes matriculados na materia teñen dereito a ser avaliados mediante un exame final (artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo) que consistira nunha proba escrita con tres apartados: mapas mudos, preguntas curras e cuestións de desenvolvemento que suporá un 60% da cualificación. Un 20% estará constituído pola entrega das prácticas preestablecidas e un 20% dun traballo escrito sobre a sociedade, relixión ou economía da Gallaecia antiga.

Bibliografía. Fontes de información

BLAZQUEZ CERRATO, C. (2005). [Vías de comunicación y circulación monetaria en la Legio VII Gemina a la ciudad de León]. En Morillo [coord-]. 339-348.

CARBALLO ARCEO, X. (2006). *Arqueoloxía de Galicia*. Nigratrea. Vigo.

FERNÁNDEZ OCHOA, C.

(1990). [Roma y la conquista del NW peninsular]. *Historia de Asturias. La nueva España*. Oviedo, 137-156.

(1993). [La ciudad hispanorromana en los territorios septentrionales de la Antigüedad Tardía]. *VI reunión de Arqueología Cristiana Hispánica. Las ciudades tardoantiguas de Hispania: cristianización y topografía*. Valencia.

GONZÁLEZ SOUTELO, S. (2011). *El valor del agua en el mundo antiguo. Sistemas hidráulicos y aguas mineromedicinales en la Galicia romana*. A Coruña.

GUTIÉRREZ CUENCA, E., HIERRO GARATE, J.A. (2001).

[La guerra cántabrica: de ficción histórica a realidad arqueológica]. *Nivel Cero* 9, Santander, 71-

MATIAS RODRÍGUEZ, R. (2006). [La minería aurífera romana del Noroeste de Hispania: Ingeniería minera y gestión de las explotaciones auríferas romanas en En: Current research on the Romanization of the Western provinces] NUÑEZ GARCÍA, O. (2010). *Gallaecia christiana. De los antiguos cultos a la nueva religión (ss. I-IV)*. Santiago de Compostela.

PERALTA LABRADOR, E. (2003). *Los cántabros antes de Roma*. Bibliotheca Archaeologica Hispana, 5. Madrid.

PEREA, A., SÁNCHEZ-PALENCIA, F.J. (1995). *Arqueología del oro astur. Orfebrería y minería*. Caja de Ahorros de Asturias.

PÉREZ LOSADA, F. (2002). *Entre a cidade e a aldea: estudio arqueohistórico dos aglomerados secundarios romanos en Galicia*. Brigantium, Vol 13.

PÉREZ LOSADA, F. Vieito Covela, s., Fernández Fernández, A. La Villa romana de Toralla (Vigo): una innovadora propuesta de tratamiento y presentación de un yacimiento arqueológico excavado. En *III Congreso Internacional sobre Musealización de Yacimientos Arqueológicos, Zaragoza, 15, 16, 17 y 18 de noviembre de 2004*. Zaragoza, 113-120.

RODRÍGUEZ COLMENERO, A. / RODÁ DE LLANZA, I. (eds.) (2007): *Murallas de ciudades romanas en el occidente del imperio: Lvcvs Avgvsti como paradigma*. Actas del Congreso Internacional celebrado en Lugo (26-29.XI.2005) en el V aniversario de la declaración, por la Muralla de Lugo como Patrimonio de ROMERO MASIÁ, A./ POSE MESURA, X.M. (1988). *Galicia nos textos clásicos*. A Coruña.

SUÁREZ PIÑEIRO, A. M. (2006). *A vida cotiá na Galicia romana*. Santiago de Compostela.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia antiga universal/O02G250V01302

Historia antiga da Península Ibérica/O02G250V01501
